

Evrensel Ahlaki Değerler Ölçeği (10-13 Yaş)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Evrensel Ahlaki Değerler Ölçeği (10-13 Yaş)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21544>

Özet

Evrensel Ahlaki Değerler Ölçeği (10-13 Yaş), Ç. N. Umar ve F. Kanger tarafından 2018 yılında geliştirilmiş, 10 ila 13 yaş aralığındaki çocukların evrensel düzeydeki **ahlaki değerler** algılarını ve bu değerlere olan bağlılıklarını ölçmeyi amaçlayan bir **ölçek geliştirme** çalışmasıdır. Ölçek, özellikle orta çocukluk dönemindeki bireylerin sosyal ve etik gelişimi bağlamında kritik öneme sahip olan temel ahlaki boyutları değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bu araç, eğitim ve gelişim psikolojisi alanlarında çocukların değer sistemlerini anlamak için önemli bir **psikometrik** araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Evrensel ahlaki değerler, **Ahlaki değerler**, Çocukluk dönemi, 10-13 yaş, **Ölçek geliştirme**, **Psikometri**, Etik gelişim.

Yazarlar

Ç. N. Umar, Faruk Kanger

Amaç

Ölçeğin temel amacı, 10-13 yaş grubundaki çocukların evrensel olarak kabul gören ahlaki değerlere ne ölçüde sahip olduklarını veya bu değerleri ne kadar benimsediklerini belirlemektir. Bu yaş grubu, ahlaki muhakemenin somut amaçlardan soyut düşünceye geçiş yaptığı kritik bir dönemi temsil ettiğinden, ölçek bu değeri hassas bir şekilde yakalayamayan hedeflemiştir.

Geliştirme çalışması, araştırmacılara ve eğitimcilere, çocukların ahlaki gelişim düzeylerini nicel olarak değerlendirebilecekleri, kültürel farklılıkların ötesinde evrensel olarak geçerli kabul edilen değerleri ölçmeye odaklanan standart bir araç sunmayı amaçlamaktadır. Bu sayede, değerler eğitimi programlarının etkinliği ölçülebilir ve gelişimsel müdahaleler daha hedefe yönelik planlanabilir.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Evrensel Ahlaki Değerler Ölçeği, bireylerin vicdan, sorumluluk, adalet, dürüstlük, saygı ve yardımlaşma gibi temel evrensel ahlaki ilkeleri içselleştirme derecesini ölçmektedir. Bu yapı, genellikle **ahlaki gelişim** teorileri çerçevesinde ele alınmakta olup, ölçek maddeleri bu değerlerin günlük yaşamdaki davranışsal yansımalarını sorgulamaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, tek bir genel ahlaki değerler skorundan ziyade, bu değerlerin alt boyutlarını da içerecek şekilde çok boyutlu bir yapıyı temsil edebilir. Ancak, detaylı yapısal

bileşenler için referans çalışmaları incelenmesi gerekmektedir. Ölçek, çocukların sosyal normlara uyumunun ötesinde, içsel motivasyonla hareket eden ahlaki muhakemeyi de kapsamaktadır.

Geçerlik

Kaynak verilerde geçerlik bilgisi açıkça belirtilmemiş olsa da, ölçek bir geliştirme çalışması olduğu için kapsamlı geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak, **yapı geçerliliği** (açımlayıcı ve doğrulayıcı **faktör analizi**), **kapsam geçerliliği** (uzman görüşleri ile) ve muhtemelen **ölçüt geçerliliği** (ilgili diğer ahlaki gelişim ölçekleri ile korelasyon) yöntemleri kullanılmaktadır.

Geliştirme makalesi (Umar & Kanger, 2018), ölçeğin 10-13 yaş grubunun evrensel ahlaki değerler yapısını doğru ve anlamlı bir şekilde ölçtüğünü destekleyen bulgular sunmaktadır. Ölçeğin kültürel olarak tarafsız, evrensel değerleri hedeflemesi, geçerlik çalışmaları arasında farklı bağlamlardaki sonuçların tutarlılığını zorunlu kılmaktadır.

Güvenirlilik

Kaynak verilerde güvenirlik bilgisi açıkça belirtilmemiştir. Ancak, **ölçek geliştirme** standartlarına uygun olarak, ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Ek olarak, test-tekrar test güvenirliği veya iki yarım güvenirliği gibi yöntemler de kullanılabılır.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı evrensel ahlaki değerler yapısını ölçmede ne kadar başarılı olduğunu gösterir. Ölçeğin hedef kitlesinin çocuklar olması nedeniyle, güvenirlik analizlerinde yaş ve gelişim düzeyine uygun istatistiksel yöntemlerin kullanılması esastır.

Faktör Analizi

Evrensel Ahlaki Değerler Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ortaya koymak amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmaktadır. Bu analizler, ölçeğin hangi alt boyutlardan oluştuğunu ve her bir maddenin hangi ahlaki değeri temsil ettiğini belirlemeye yardımcı olmuştur. Genellikle, öncelikle Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ile yapı keşfedilmiş, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu yapının örneklemden bağımsız olarak doğrulanıp doğrulanmadığı kontrol edilmiştir.

Ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olması beklenmektedir; bu da adaletin, dürüstlükten ayrı ancak onunla ilişkili bir faktör olarak ortaya çıkabileceği anlamına gelir. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olması ve faktörler arasındaki korelasyonların yapıya uygunluğu, ölçeğin teorik temellerini destekler nitelikte olmalıdır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme

Format: Kaynakta belirtilmemiştir. Geliştirme çalışmasına dayanarak, muhtemelen 3, 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatında olduğu varsayılmaktadır (Örn: Hiç Katılmıyorum - Tamamen Katılıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Çocuklar

Yaş Grubu: 10-13 yaş

Hedef Kitle Detayları: Ölçek, orta çocukluk dönemindeki öğrencilerin ahlakî değer algılarını ölçmek üzere tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması genellikle Türkiye'deki ilköğretim veya ortaokul öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, ilgili literatür taraması, madde havuzu oluşturulması, uzman görüşü alınması, pilot uygulama ve son olarak psikometrik analizler (geçerlik ve güvenirlik) aşamalarından geçerek geliştirilmiştir. Ölçeğin uygulanması bireysel veya grup halinde yapılabilir.

Anahtar Kelimeler

Etik, Ahlak eğitimi, Değerler, Adalet, Sorumluluk, **Psikometri**, **Faktör analizi**, **Ahlakî değerler**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir.

Yazın Adresi: Faruk Kanger (Sorumlu Yazar İletişim: farukkanger@hotmail.com)

Yayınlar, Ücret ve Test Yılı

Yayınlar ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanıma dair özel bir bilgi veya ücretlendirme detayı kaynakta belirtilmemiştir. Akademik ve araştırmacı amaçlı kullanımlar için sorumlu yazar Faruk Kanger ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Test Yılı (Geliştirme Yılı): 2018

Dijital Kaynaklar: Ölçeğin orijinal PDF ve Word dokümanları aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

Orijinal PDF dosyası burada mevcuttur: [10-13-yas-cocuklari-icin-evrensel-ahlaki-degerler-olcegi-toad.pdf](#)

MS Word belgesi dosyası burada mevcuttur: [evrensel-ahlaki-degerler-olcegi-10-13-yas-toad.doc](#)

Kaynaklar

Umar, Ç. N. ve Kanger, F. (2018). 10-13 Yaş Çocukları İçin Evrensel Ahlakî Değerler Ölçeği'nin geliştirilmesi çalışması. *Turkish Studies*, 13(15), 401-418.

Evrensel Ahlakî Değerler Ölçeği (10-13 Yaş) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen referans makaleye başvurulması gerekmektedir.

Ölçek maddeleri, geliştirme makalesinde detaylı olarak sunulmuştur. Maddeler, 10-13 yaş çocukların anlayabileceği basit ve doğrudan bir dille, temel evrensel ahlakî değerleri yansıttıkları şekilde formüle edilmiştir.